

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
НУРЛАТ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
СӘЛӘНГЕШ АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ СОВЕТЫ**

«01» ноябрь 2023 ел

№ 65

**Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районының Сәләнгеш авыл жирлеге
депутаты статусы түрүндагы нигезләмәне раслау хакында**

«Россия Федерацииндә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары түрүнда» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, «Татарстан Республикасында жирле үзидарә түрүнда» 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, муниципаль берәмлек уставы нигезендә, Нурлат муниципаль районы Сәләнгеш авыл жирлеге Советы КАРАР ИТТЕ:

1. Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районы Сәләнгеш авыл жирлеге советы депутаты статусы түрүнда күшымтада бирелгән Нигезләмәне расларга.
2. Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районы Сәләнгеш авыл жирлеге Советының «Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районы Сәләнгеш авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советы депутаты статусы түрүнда” 2022 елның 10 августындагы 47 номерлы карары үз көчен югалткан дип санарга.
3. Әлеге каарны Нурлат муниципаль районының рәсми сайтында <http://nurlat.tatarstan.ru/> бастырып чыгарырга һәм жирлек территорияндә мәгълүмат стендларында халыкка житкерергә.
4. Әлеге каар рәсми басылып чыккан көненнән үз көченә керә.

Татарстан Республикасы
Нурлат муниципаль районы
Сәләнгеш авыл жирлеге Советы Рәисе

А.Н. Пинин

Нурлат муниципаль районы
Сәләнгеш авыл жирлеге
Советының 2023 елның 1
ноябрендәге 65 номерлы
каарына күшымта

Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районы Сәләнгеш авыл жирлеге советы депутаты статусы турында нигезләмә

Әлеге нигезләмә Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районы Сәләнгеш авыл жирлеге Советы депутаты хокукларын һәм бурычларын, шулай ук депутат тарафыннан үз вәкаләтләрен гамәлгә ашырганда төп хокукый һәм социаль гарантияләрне билгели.

Статья 1. Авыл жирлеге Советы депутаты статусының хокукый нигезе

1. Авыл жирлеге Советы депутаты статусы (алга таба – депутат) Россия Федерациисе Конституциясе, федераль законнар, Татарстан Республикасы Конституциясе, Татарстан Республикасы Законнары, «Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районы Сәләнгеш авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы нигезендә, әлеге Нигезләмә белән билгеләнә.

2. Жирле үзидарә органнары депутатның үз хокукларын һәм бурычларын нәтижәле гамәлгә ашыру өчен шартлар тудыралар.

Статья 2. Депутат вәкаләтләре вакыты

1. Депутат вәкаләтләре, әлеге Нигезләмәненец 3 статьясында каралган очраклардан тыш, яңа чакырылыш авыл жирлеге Советында эшли башлаган көннән башлана һәм туктатыла.

2. Депутатның вәкаләтләре вакыты «Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районының Сәләнгеш авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы белән «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә билгеләнә.

Статья 3. Депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату

1. Депутат вәкаләтләре түбәндәге очракларда вакытыннан алда туктатыла:

- 1) үлем;
- 2) үз теләге белән отставкага китү;
- 3) суд тарафыннан эшкә сәләтсез яисә эшкә чикләнгән дәрәҗәдә сәләтле дип тану;
- 4) суд тарафыннан хәбәрсез югалган дип тану яисә вафат булган дип иғълан итү;
- 5) аңа карата судның гаепләү каарының законлы көченә керүе;
- 6) Россия Федерациясеннән читкә дайми яшәү урынына чыгу;
- 7) чит ил гражданының жирле үзидарә органнарына сайланырга хокуки булган Россия Федерациисе халықара шартнамәсендә катнашучы чит ил гражданлыгы йә чит ил гражданлыгы, әгәр Россия Федерациисе халықара шартнамәсендә башкасы кааралмаган булса, Россия Федерациисе гражданы йә чит ил гражданы территориясендә дайми яшәү хокукин раслаучы бүтән документ яисә чит ил гражданы, Россия Федерациисе халықара шартнамәсе нигезендә жирле үзидарә органнарына сайланган булырга хокуки булган чит ил гражданы гражданлыгы булса;
- 8) сайлаучылар фикере;
- 9) тиешле жирле үзидарә органы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату;

10) хәрби хезмәткә чакырылу яки аны алыштыручы альтернатив граждан хезмәтенә жибәрү;

11) «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән чикләуләрне үтәмәгән очракта;

12) «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда һәм башка федераль законнарда каралган башка очракларда.

2. Авыл жирлеге Советының депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турындагы каары вакытыннан алда вәкаләтләрен туктату өчен нигез барлыкка килгән көннән 30 көннән дә соңга калмыйча кабул ителә.

3. Татарстан Республикасының югары вазыйфаи заты депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турында гариза белән мәрәҗәгать иткән очракта, вәкаләтләрнең вакытыннан алда туктатылуы өчен нигез барлыкка килгән көн-авыл жирлеге Советына әлеге гариза кергән көн.

Статья 4. Депутат таныклығы һәм күкрәк билгесе

1. Депутат аның авыл жирлеге Советы депутаты шәхесен һәм вәкаләтләрен раслаучы тәп документы булган таныклығына, шулай ук үз вәкаләтләре чоры дәвамында аннан файдаланучы күкрәк билгесенә ия.

2. Депутат таныклығы һәм күкрәк билгесе турында нигезләмә, аларның тасвиrlамасы авыл жирлеге Советы каары белән раслана.

Статья 5. Депутат үз вәкаләтләрен гамәлгә ашыру шартлары

1. Депутат эшчәнлеген эштәнән азат ителмәгән нигездә башкара, үзенең депутат эшчәнлеген тәп эш урыны буенча хезмәт һәм хезмәт вазыйфаларын башкару белән бергә алыш бара, моңа «Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районы Сәләнгеш авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге уставында билгеләнгән очраклары керми.

Статья 6. Депутат эшчәнлеге формалары

1. Депутат эшчәнлегенең формалары булып тора:

а) авыл жирлеге Советы утырышларында катнашу;

б) авыл жирлеге Советы комиссияләре эшендә катнашу;

в) авыл жирлеге Советы каравына авыл жирлеге Советы каарлары проектларын кертү;

г) депутат таләбе кертү;

д) депутат мәрәҗәгатен жибәрү;

е) дәүләт хакимияте органнарына, жирле үзидарә органнарына, ижтимагый берләшмәләргә һәм аларның вазыйфаи затларына тәкъдимнәр кертү;

ж) тиешле вазыйфаи затларга гражданнар хокукларын бозуны кичекмәстән кисәтү буенча чарапар күрүне таләп итеп мәрәҗәгать итү;

з) сайлаучылар белән эшләү;

и) депутат берләшмәләре, фракцияләр һәм депутат төркемнәре эшендә катнашу;

к) территориаль ижтимагый үзидарәне оештыруда катнашу.

2. Депутат эшчәнлеге шулай ук федераль законнарда, Татарстан Республикасы Конституциясендә һәм законнарында, «Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районы Сәләнгеш авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставында, авыл жирлеге Советы Регламентында, башка муниципаль актларда каралган башка рәвешләрдә гамәлгә ашырылырга мөмкин.

Статья 7. Депутатның Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль

районы Сәләнгеш авыл жирлеге Советы утырышларында катнашуы

1. Депутат авыл жирлеге Советы утырышларында шәхсән катнаша

2. Депутат авыл жирлеге Советының утырышлар уздыру вакыты һәм урыны, карауга кертелә торган мәсьәләләр түрүнде вакытында хәбәр итә, шулай ук әлеге мәсьәләләр буенча барлық кирәклө материалларны авыл жирлеге Советы Регламенты нигезендә ала.

Авыл жирлеге Советы утырышында катнашу мөмкин булмаса, депутат бу хакта алдан ук авыл жирлеге советына хәбәр итә

3. Депутат хокуклы:

1) авыл жирлеге Советында комиссиядә һәм тиешле вазифаларга сайланырга һәм сайланырга;

2) авыл жирлеге советын карау өчен сораулар бирергә;

3) авыл жирлеге Советы тарафыннан тәзелә торган органнарны һәм авыл жирлеге Советы тарафыннан сайланучы (билгеләнеп куела, килештерелә) вазыйфаи затлар кандидатураларын формалаштыру мәсьәләләре буенча фикер белдерергә;

4) авыл жирлеге Советының хокукый актлары проектларын хокукый инициативаны гамәлгә ашыру тәртибендә кертергә;

5) көн тәртибе, фикер алышына торган мәсьәләләрне карау тәртибе һәм асылы буенча тәкъдимнәр һәм искәрмәләр, каарлар проектларына һәм авыл жирлеге Советының башка актларына төзәтмәләр кертергә;

6) авыл жирлеге Советы утырышында теләсә кайсы органның яисә вазыйфаи затның, авыл жирлеге Советының хисап яисә контроль астында тотылырга тиешле яисә хисапсыз хисабын яки мәгълүматын тыңлау түрүнде тәкъдимнәр кертергә;

7) авыл жирлеге Советы Регламентында билгеләнгән тәртиптә фикер алышуларда катнашырга;

8) авыл жирлеге Советы утырышларында, аның фикеренчә, ижтимагый әһәмияткә ия булган гражданнар мәрәҗәтатьләрен иғылан итәргә.;

9) үз тәкъдимнәрен нигезләп һәм тавыш бирү мотивлары буенча чыгыш ясарга, белешмәләр һәм аңлатмалар бирергә;

10) авыл жирлеге Советы утырышлары беркетмәләренең эчтәлеге белән танышырга.

4. Авыл жирлеге Советы утырышында депутат тарафыннан әйтелгән тәкъдимнәр һәм искәрмәләр авыл жирлеге Советының тиешле комиссиясе тарафыннан карала һәм тикшерелә.

Статья 8. Депутатның авыл жирлеге Советының даими һәм вакытлы комиссияләре эшендә катнашуы

1. Депутат авыл жирлеге Советы комиссияләре эшендә шәхсән катнаша, аның әгъзасы булып тора, тәкъдимнәр кертә, карала торган мәсьәләләр түрүнде фикер алышуда һәм каарлар кабул итүдә катнаша.

2. Депутат әгъзасы булмаган комиссияләр эшендә катнаша, тәкъдимнәр кертә, карала торган мәсьәләләр түрүнде фикер алышуда һәм кинәш бирү тавышы хокуку белән каарлар кабул итүдә катнаша ала.

Статья 9. Депутатның авыл жирлеге Советы һәм аның комиссияләре йөкләмәләрен үтәүдә катнашуы

1. Депутат авыл жирлеге Советы һәм аның комиссияләренең үз компетенциясе кысаларында бирелгән йөкләмәләрен үтәргә тиеш.

2. Депутат авыл жирлеге Советы яисә аның комиссияләре күшүү буенча муниципаль берәмлек чикләрендә булган оештыру-хокукый формаларына һәм милек рәвешләренә бәйсез рәвештә авыл жирлеге Советының Жирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары тарафыннан үтәлешен тикшерүдә катнаша.

3. Йөклөмәне үтәу нәтижәләре түрүнда депутат авыл жирлеге Советына яки аның комиссиясенә хәбәр итә.

Статья 10. Депутат таләбе

1. Авыл жирлеге Советы утырышларында депутат жирле үзидарә органнарына, жирле үзидарә органнарының вазыйфаи затларына, авыл жирлеге Советы тәзи яисә сайлана торған башка органнар житәкчеләренә, авыл жирлеге Советы территориясендә урнашкан муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр житәкчеләренә депутат гарызnamәсе белән аларның компетенциясенә керә торған мәсьәләләр буенча мөрәжәгать итәргә хокуклы.

2. Депутат таләбе-депутат мөрәжәгате, ул авыл жирлеге Советы карары буенча депутат гарызnamәсе буларак таныла. Депутат гарызnamәсе түрүндагы тәкъдим депутат яисә депутатлар төркеме тарафыннан язма рәвештә кертелә һәм авыл жирлеге Советы Регламентында билгеләнгән тәртиптә авыл жирлеге Советы утырышында иғълан ителә..

3. Жирле үзидарә органы, вазыйфаи зат, депутат таләбе жибәрелгән муниципаль предприятие яки учреждение житәкчесе аңа язма рәвештә җавап бирергә тиеш. Ҙавап орган житәкчесе, вазыйфаи зат, депутат таләбе жибәрелгән муниципаль предприятие яки учреждение житәкчесе яисә аның вазыйфаларын вакытлыча башкаручы зат тарафыннан имзалаңырга тиеш.

4. Гарызnamәнең инициаторы гарызnamәдә куелган мәсьәләләрне карауда түрүдан-туры катнаша ала. Гарызnamәнең инициаторына аларны карау көне түрүнда алдан, әмма мәсьәләне карау көненә кадәр өч көннән дә соңға калмыйча хәбәр ителә.

5. Авыл жирлеге Советы Жирле үзидарә органына, жирле үзидарә органнарының вазыйфаи затына, муниципаль предприятие яки учреждение житәкчесенә депутат таләбе буенча кабул ителгән каарның үтәлеше түрүнде жирлек советы билгеләгән вакытка язмача җавап бирергә хокуклы.

Статья 11. Депутат мөрәжәгате

1. Депутат мөрәжәгате дип депутатның Дәүләт хакимиюте органнарына, жирле үзидарә органнарына, курсателгән органнарының вазыйфаи затларына, муниципаль предприятие һәм учреждение житәкчеләренә, муниципаль берәмлек территориясендә урнашкан оештыру-хокукый формаларына һәм ижтимагый берләшмәләргә, аларның компетенциясенә керүче мәсьәләләр буенча, депутат эшчәнлеге белән бәйле мәгълүмат һәм белешмәләр алу максатыннан, язмача мөрәжәгате санала.

2. Депутат мөрәжәгате депутат бланкында рәсмиләштерелә һәм депутат тарафыннан мөстәкыйль рәвештә жибәрелә.

3. Дәүләт хакимиюте органнарының, жирле үзидарә органнарының вазыйфаи затлары, оешмалар, аларның оештыру-хокукый формаларына һәм ижтимагый берләшмәләр тарафыннан депутат мөрәжәгатыләрен карау гамәлдәге законнарда билгеләнгән тәртиптә һәм срокларда гамәлгә ашырыла.

4. Депутат мөрәжәгатенә җавап мөрәжәгатьтә куелган сорауларның асылы буенча булырга һәм мөрәжәгать жибәрелгән вазыйфаи зат тарафыннан яисә вәкаләтле зат тарафыннан имзалаңган булырга тиеш.

Статья 12. Депутатның сайлаучылар белән үзара мәнәсәбәтләре

1. Депутат сайлау округы сайлаучылары, шулай ук предприятие, оешмалар, дәүләт һәм башка органнар колективлары белән элемтәдә тора.

2. Депутат сайлаучыларның мөрәжәгатьләрен карый, гражданнарны кабул итә, дәүләт хакимиютенең тиешле органнарына, жирле үзидарә органнарына һәм ижтимагый берләшмәләргә тәкъдимнәр кертә, шулай ук сайлаучыларны айга кимендә бер тапкыр кабул итә.

3. Депутат сайлаучыларга үз эшчәнлекләре түрында алар белән очрашулар вакытында, шулай ук массакүләм мәгълүмат чаралары аша хәбәр итә.

4. Депутат сайлаучыларның хокукларын, ирекләрен һәм законлы мәнфәгатьләрен тәэмин итү буенча чаралар күрә:

алардан кергән тәкъдимнәрне, шикаятыләрне карый, үз вәкаләтләре чикләрендә аларда булган мәсьәләләрне дөрес хәл итүгә ярдәм итә;

гражданнарны кабул итә;

җәмәгатьчелек фикерен ейрәнә һәм кирәк булганда тиешле дәүләт хакимиите органнарына, жирле үзидарә органнарына тәкъдимнәр кертә.

5. Депутатларның сайлаучылар белән очрашулары жирлек Советы тарафыннан билгеләнгән маҳсус билгеләнгән урыннарда, биналарда, ишегалды территорияләрендә үткәрелә.

Депутатның сайлаучылар белән очрашулары Россия Федерациясенең җыелышлар, митинглар, демонстрацияләр, урам йөрешләре һәм пикетлар түрындагы законнары нигезендә үткәрелә.

Статья 13. Депутатның депутат берләшмәләре эшендә катнашуы

1. Авыл жирлеге Советы депутаты депутат фракциясе яки уртак эшчәнлек һәм карала торган мәсьәләләр буенча позицияне белдеру өчен төзелә торган төркем составына керергә хокуклы.

2. Фракцияләр һәм башка депутат берләшмәләрен төзу, теркәү һәм аларның эшчәнлеге тәртибе абыл жирлеге Советы Регламенты белән билгеләнә.

Статья 14. Депутатның жирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары белән үзара мәнәсәбәтләре

1. Депутат абыл жирлеге Советы, аның органнары эшчәнлегендә актив катнашуын тәэмин итә торган бәтен хокукка ия.

2. Абыл жирлеге Советы депутатның сайлау округында, абыл жирлеге Советында эше, абыл жирлеге Советының, аның органнарының каарларының һәм курсәтмәләренең үтәлеше түрында хәбәрен тыңларга хокуклы.

3. Жирле үзидарә органнары һәм аның вазыйфаи затлары депутатка аның эшендә кирәклे ярдәм курсәтәләр, депутатка жирле үзидарә органнары эшчәнлеге, икътисади һәм социаль үсеш программаларын үтәүнен барышы, депутатның тәнкыйди кисәтүләре һәм тәкъдимнәре буенча кабул ителгән чаралар түрында мәгълүмат бирәләр, депутат тарафыннан законнары, муниципаль берәмлекләренең вәкиллекле органнары эш тәжрибәсен, җәмәгатьчелек фикерен ейрәнүгә ярдәм итәләр.

Статья 15. Депутатның вазыйфаи затлар тарафыннан кабул итүгә хокуны

Депутат үз эшчәнлеге мәсьәләләре буенча абыл жирлеге территорииясендә жирле үзидарә органнарының, предприятие, оешмаларның, муниципаль милек рәвешендәге учреждениеләренең вазыйфаи затларын чираттан тыш кабул итү хокуыннан файдалана.

Статья 16. Депутатның мәгълүмат алу һәм таратуга хокуны

Депутат жирле үзидарә органнарыннан, муниципаль оешмалардан һәм аларның вазыйфаи затларыннан депутат эшчәнлеге белән бәйле, закон тарафыннан сакланмыый торган яшерен мәсьәләләр буенча мәгълүмат алу хокуына ия.

Статья 17. Депутатның бурычлары

1. Депутат бурычлы:

- 1) үз эшчәнлеген башкарганда үтәргә Конституция Федераль законнар, Конституция Татарстан Республикасы Законнары, Татарстан Республикасы законнары, Ару шәһәрләр, башка муниципаль хокукий актлар;
- 2) гражданнарның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен үтәүне һәм яклауны тәэммин итү;
- 3) дайми, кимендә айга бер тапкыр, сайлаучыларны кабул итү;
- 4) гражданнарның, оешмаларның, аларның оештыру-хокукий формасына, ижтимагый берләшмәләргә, дәүләт хакимиите органнарына, җирле үзидаре органнарына бәйсез рәвештә мәрәҗәгатьләрен үз вакытында каарга һәм аларга үз компетенциясе чикләрендә жавап бирергә;
- 5) сайлаучылар алдында очрашуларда елга бер тапкырдан да ким булмаган санда хисап тотарга;
- 6) депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйле чикләуләрне үтәргә;
- 7) «Коррупциягә каршы тору турында» 2008 елның 25 декабрендәге 273-ФЗ номерлы Федераль законда һәм башка федераль законнарда билгеләнгән чикләуләрне, тыюларны үтәргә, бурычларны үтәргә;
- 8) әхлак һәм депутат этикасы нормаларын үтәргә;
- 9) дәүләт һәм закон тарафыннан саклана торган башка серләрне сакларга, шулай ук гражданнарның шәхси тормышына, намусына һәм аbruена кагылышлы, депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыру белән бәйле рәвештә аңа билгеле булган белешмәләрне таратырга;
- 10) ел саен хисап финанс елышынан соң килуче елның 30 апреленнән дә соңга калмыйча үзләренең керемнәре, чыгымнары, мәлкәте һәм мәлкәти характеристикалыгы йөкләмәләре турында белешмәләр, шулай ук гамәлдәге законнар нигезендә үз хатынының (иренен) һәм балигъ булмаган балаларының керемнәре, чыгымнары, мәлкәте һәм мәлкәти характеристикалыгы йөкләмәләре турында белешмәләр тапшырырга тиеш.

2. Депутат аңа федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, муниципаль берәмлек уставы һәм башка муниципаль хокукий актлар белән йөкләнгән башка бурычларны ути.

Статья 18. Депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйле чикләуләр

1. Үз вәкаләтләрен дайми нигездә башкаручы депутат хокуклы түгел:

- 1) эшмәкәрлек эшчәнлеге белән шәхсән яки ышанычлы затлар аша шәгыльләнергә;
- 2), тубәндәге очраклардан тыш, коммерция яки коммерцияле булмаган оешма белән идарә итүдә катнашырга:
  - а) сәяси партия, һөнәр берлеге органы, шул исәптән җирле үзидарә органында, муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе аппаратында төзелгән беренчел профсоюз оешмасының сайлау органы тарафыннан түләүсез Идарәдә катнашу, башка ижтимагый оешманың, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативарының, күчмәсез милек милек милекчеләр ширкәтенең гомуми жыелышында (конференцияләрдә) катнашу;
  - б) коммерцияле булмаган оешма белән идарә итүдә (сәяси партия идарәсендә, һөнәр берлеге органында, шул исәптән җирле үзидарә органында, муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе аппаратында төзелгән беренчел профсоюз оешмасының сайлап алу органы тарафыннан, башка ижтимагый оешманың, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативарының, күчмәсез милек милекчеләр ширкәтенең гомуми жыелышында катнашу (конференция), Татарстан Республикасы Президентына Татарстан Республикасы Законында билгеләнгән тәртиптә алдан хәбәр итүдән тыш) катнашу;

в) муниципаль берәмлек мәнфәгатьләрен түләүсез нигездә Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләр Советы Ассоциациясенә, муниципаль берәмлекләрнең башка берләшмәләренә, шулай ук аларның идарә органнарында

тәкъдим иту;

г) муниципаль берәмлек муниципаль берәмлекне гамәлгә куючы (катнашучы) муниципаль берәмлек булган оешманы гамәлгә куючы (акционер) тарафыннан оешма гамәлгә куючысы (катнашучы) тарафыннан муниципаль берәмлек исеменнән оешманы гамәлгә куючының вәкаләтләрен гамәлгә ашыру тәртибен яисә идарә иту тәртибен билгели торган муниципаль хокукый актлар нигезендә муниципаль берәмлек мәнфәгатьләрен, муниципаль милектәге акцияләр (устав капиталындағы өлешиләр) түләүсез нигездә тапшыру;

д) федераль законнарда каралган башка очраклар;

3) башка түләүле эшчәнлек белән шөгыльләнергә, мәгаллимлек, фәнни һәм башка иҗади эшчәнлектән тыш. Шул ук вакытта мәгаллимлек, фәнни һәм башка иҗади эшчәнлек бары тик чит ил дәүләтләре, халыкара һәм чит ил оешмалары, чит ил гражданнары һәм гражданлыгы булмаган затлар акчалары хисабына гына финансдан алмый, әгәр Россия Федерациясенең халыкара килешүендә яки Россия Федерациясе законнарында башкача каралмаган булса;

4) Россия Федерациясенең халыкара шартнамәсендә яисә Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса, идарә органнары, Попечительләр яки Күзәтчелек советлары, Россия Федерациясе территориясендә эшләүче чит ил коммерцияле булмаган хөкүмәтнеке булмаган һәм аларның структур бүлекчәләре составына керергә.

2. Дайми нигездә вәкаләтләрен башкаручы Депутат граждан административ яки жинаять эше буенча яклаучы яки вәкил (законлы вәкиллек очракларыннан тыш) буларак яки административ хокук бозу турында эш буенча катнаша алмый.

Статья 19. Депутат этикасы

1. Депутат закон, этика һәм әхлак нормаларын, шул исәптән әхлак нормаларын да катый үтәргә тиеш:

1) авыл жирлеге Советы утырышларында билгеләнгән тәртипне һәм регламентны үтәргә;

2) депутат вәкаләтләрен үтәүгә бәйле рәвештә үз көченә керә торган башка депутатларга, вазыйфаи затларга һәм гражданнарга карата түзәмлек һәм хәрмәт курсәтү, ихтирамсызлық курсәтү, ихтирамсызлық белдерү;

3) депутат эшчәnlеге белән бәйле булмаган максатларда, әгәр бу мәгълүматлар Дәүләт, хәzmәt, коммерция, шәхси яки закон тарафыннан сакланы торган башка серне тәшкил итсә, депутат вәкаләтләрен үтәү белән бәйле рәвештә аңа билгеле булган мәгълүматларны таратырга һәм кулланмаска;

4) жирле үзидарә органнары эшендә катнашудан тыельырга һәм жирле үзидарә органнары, оешмалар, вазыйфаи затлар, муниципаль хәzmәtкәrlәr һәм гражданнар эшчәnлегенә шәхсән яки аның якыннарына кагылышлы мәсьәләләрне хәл иткәндә депутат статусыннан файдаланмаска;

5) депутат вазыйфаларын объектив башкаруда шик тудырылыш һәм әхлаклар, гаризалар, гамәлләр, шулай ук аның абуруена яисә авыл жирлеге Советы абуруена зыян китерә алышлык низаглы ситуацияләрдән тыельырга;

6) мәнфәгатьләр конфликтyna китерә яки китерә ала торган вазыйфаларны башкарганда шәхси кызыксынучанлык туганда, бу хакта авыл жирлеге советына хәбәр итәргә һәм аның мәнфәгатьләр конфликтyn булдырмауга юнәлтелгән каарларын үтәргә;

7) авыл жирлеге Советы тарафыннан билгеләнгән Халык алдында чыгыш ясау кагыйдәләрен үтәргә.

2. Депутат этикасы бозылган очракта, депутатның үз-үзен тотышы турындағы мәсьәлә авыл жирлеге Советы күшүү буенча тиешле комиссия тарафыннан карала.

Статья 20. Депутат эшчәnлеген гамәлгә ашыру гарантияләре

1. Депутат эшчәnлеген гамәлгә ашыруның матди һәм башка гарантияләре

«Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районның Бормәт авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге уставы, авыл жирлеге Советының муниципаль норматив хокукый актлары белән билгеләнә.

2. Депутат хокукларының гарантияләре, аларны жинаять яки административ жаваплылыкка тарту, тоткарлау, арест, тентү, сорau алу, аларга карата башка жинаять-процессуаль һәм административ-процессуаль гамәлләр кылганда, шулай ук торак һәм (яки) хезмәт урынын, аларның багажын, шәхси һәм хезмәт транспорт чараларын, алар тарафыннан кулланыла торган элемтә чараларын исәпкә алганда, федераль законнар белән билгеләнә.

3. Депутат әйттелгән фикер, тавыш биргәндә белдерелгән позиция өчен һәм аның статусына туры килә торган башка гамәлләр, шул исәптән аның вәкаләтләре вакыты чыккач та, жинаять яки административ жаваплылыкка тартыла алмый. Әлеге нигезләмә депутат тарафыннан халық алдында мыскыл итү, яла ягу яки Федераль закон белән каралган башка хокук бозу очракларына кагылмый.